

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSMA,
Achter de Hoven 114 bis,
LEEWARDEN.

Redactie:

G. D. DUURSMA.
J. M. VAN DEN HOUTEN.

Girorekening

No. 133550 - DRUMPT bij Tiel.

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

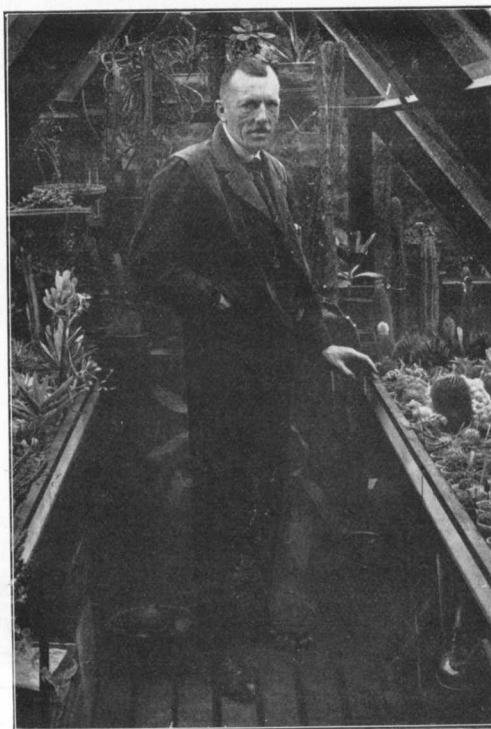
Adres:

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80,
DEN HAAG.

Bestuur: CHR. DE RINGH, *Voorzitter*, Hilversum, Nieuweg 73; Mej. J. J. E. v. D. THOORN, *Secretaresse*, den Haag; B. TH. KRABBENDAM, *Penningmeester*, Drumpt bij Tiel; G. D. DUURSMA, Leeuwarden, Achter de Hoven 114bis; J. M. VAN DEN HOUTEN, Rotterdam, Mathenesserlaan 364.

JUBILEUM CHR. DE RINGH.

Wanneer onze oude getrouwe leden het nummer van November 1926 opslaan, zullen zij op bladzijde 172 kunnen lezen, dat aan

den Heer C h r. d e R i n g h te Hilversum verzocht werd, tijdelijk de functie van voorzitter onzer Vereeniging te willen waarnemen. In dien moeilijken tijd heeft de Heer d e R i n g h niet gearzeld de leiding te aanvaarden, welke sindsdien in zijn handen is gebleven, zoodat wij thans zijn tienjarig voorzitterschap mogen herdenken.

Wij weten ons den tolk van allen, die het wel met onze Vereeniging meenen, wanneer wij hierbij onzen jubileerenden voorzitter dank en hulde brengen voor zijn tienjarige leiding. Zonder zich zelf op den voorgrond te stellen, zonder zich zelf te zoeken heeft de Heer d e R i n g h steeds „recht door zee” de belangen van Succulenta behartigd. Naar buiten is dit misschien niet altijd duidelijk gebleken, doch wie in nauw verband met hem hebben samengewerkt, weten, hoeveel van zijn zeer beperkten vrijen tijd voor vereenigingswerk werd opgeofferd. Het was echter een opoffering, welke hij zich gaarne getroostte. Met liefde en toewijding heeft hij Succulenta gediend en voor haar belangen gewaakt.

Was vóór tien jaar in moeilijke tijden het voorzitterschap aanvaard, de jaren van bloei, die direct daarop volgden, mogen voor den Heer d e R i n g h het bewijs zijn, dat zijn arbeid op prijs werd gesteld en vruchten droeg. En hoewel de ongunstige tijdsomstandigheden der laatste jaren niet ongemerkt aan onze Vereeniging voorbijgaan, twifelen wij niet of ook hierop zal wel weer eens een tijdperk van bloei voor Succulenta aanbreken.

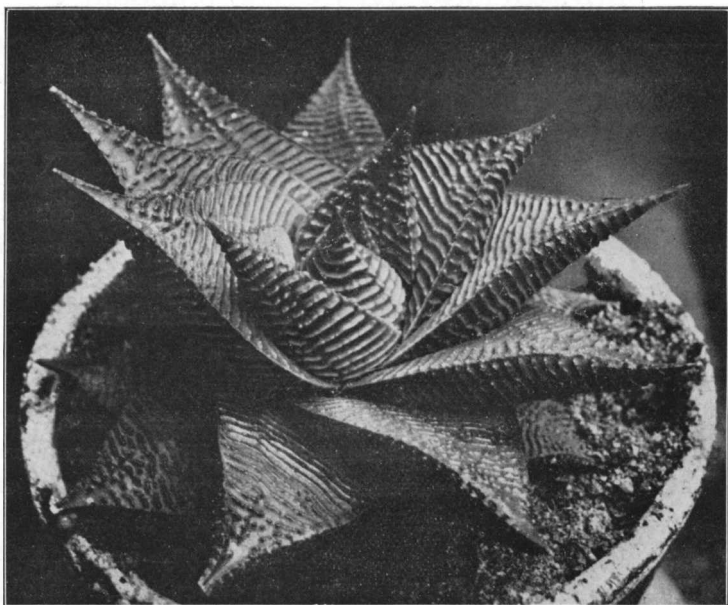
Daarom willen wij in deze jubileummaand onze dankbaarheid bewijzen aan den Heer d e R i n g h. Wij kunnen dit niet beter doen, dan door allen trouw te blijven aan de Vereeniging en allen ons best te doen haar positie door het aanbrenge van nieuwe leden te versterken. Dan zal onze voorzitter, naar wij van harte hopen, zijn taak nog lange jaren in opgewektheid met dezelfde liefde en trouw blijven vervullen.

HAWORTHIA LIMIFOLIA Marl.

Een van de mooiste Haworthia-aanwinsten der laatste jaren is ongetwijfeld *H. limifolia* Marl. Zij werd in 1908 door *Marloth* ontdekt in de landstreek ten westen van de Delagoa-baai, en beschreven in *Transact. Roy. Soc. South Afr. I, 1908.*

Marloth en ook *Dr. von Poellnitz*, rekenen haar tot de sectie *Margaritiferae* en stellen haar dus in de verwantschap van *Haw. margaritifera* Haw.

Naar de eigenaardige bladteekening, welke op de schitterende foto welke de Heer van Hoorn te Eindhoven zoo vriendelijk was ons toe te sturen, zoo duidelijk uitkomt, zou men ze liever met *Haw. sordida* Haw. en *Haw. scabra* Haw. bij de sectie Scabrae rangschikken. In „Parey's Blumengärtnerei" (1931) dat op bladz. 237—240 van het eerste deel een tamelijk uitgebreid en goed omschreven overzicht van de *Haworthia*'s geeft, vinden wij vermeld, dat *Haw. limifolia* Marl. dezelfde groeiwijze heeft als *Haw. scabra* Haw., doch met spitsere, meer bruinachtige bladeren, welke krachtige

Haworthia limifolia Marl.

Foto Vogels.

„Schwielen" vertoonen. De aanduiding „Schwielen" (d.i. knobbels, eigenlijk: eeltknobbels) is hier niet mooi gekozen. De omschrijving „wellige Querleisten", d.i. „gegolfde dwarsranden" welke von Poellnitz geeft, is juister. De driehoekig-eivormige tamelijk toegespitste, bruinachtig groene bladeren zijn zoowel aan de bovenzijde als aan de onderzijde met 15—20 gelijk gekleurde, gegolfde dwarsbanden bezet, welke aan het blad een geribd voorkomen geven. Aan de eigenaardige bladteekening dankt de plant haar wetenschappelijke naam (*limi-folia*, van *limen* = drempel).

Haworthia fasciata moge mooi zijn door de glanzend witte dwarsbanden op de bladeren, wanneer men Haw. limifolia er naast zet, aan de andere zijde een mooi beparelde Haw. margaritifera, dan behoeft ze in schoonheid voor geen dezer onder te doen. Bij haar is geen drang om te pralen door uiterlijk, doch een verheven, stille pracht, welke bij meer succulenten wordt opgemerkt en deze juist zoo bekoorlijk maakt.

G. D. D.

BEHANDELING VAN ONZE MESEMS.

November.

Op een zonnigen dag zien we nog hier en daar een enkele Mesembloem, een late Conophytum of Lithops, die nog probeert open te gaan. Bij gunstige lichtverhoudingen kan Titanopsis nog de geheele maand bloeien, evenals Faucaria en Gibbaeum dispar. Zelfs had ik het vorige jaar op het einde van de maand nog een bloem in Acrodon bellidiflorum, terwijl de eerste bloem van deze plant in Augustus was verschenen. Door den lagen zonnestand en door gebrek aan warmte wordt in deze maand de functie der bloem niet zoo spoedig verricht, de bloeitijd duurt dan ook soms twee à drie weken.

De winterperiode breekt nu voor al onze Mesems aan. Hoewel in hun vaderland voor vele Mesems de groeitijd in onzen winter valt, het is daar dan immers zomer, moeten wij toch trachten in onze wintermaanden den groei zoo goed mogelijk te remmen en de cultuur zóó te regelen, dat de groei plaats vindt in het voorjaar en het najaar, zoodat de hoofdrustperiode in onzen zomer valt.

Mesems met een klein wortelgestel, zooals Conophytum, Ophthalmophyllum en Argyroderma, geven we een enkele maal wat lauw water om het afsterven der zuigwortels te voorkomen. De struikvormen met hun groot verdampend bladoppervlak houden we ook niet volkomen droog. Met Fenestraria, Cheiridopsis, Juttadinteria, is het wat lastiger de wintermaanden door te komen. Ze reageeren gemakkelijk op een kleine hoeveelheid water, maken dan nieuwe bladparen, die niet volkomen tot wasdom kunnen komen en kleiner blijven dan de vorige bladeren. Het einde is dan, dat de plant dood gaat.

We moeten in de wintermaanden zorg dragen bij het water geven de planten zelf niet nat te maken.

Rimaria is in den winter een moeilijke plant, ze schrompelt in November meestal zeer sterk in en is dan niet meer te helpen. Als men Rimaria tot het einde van Januari matig vochtig houdt, dan lukt het overwinteren meestal wel.

Hoe lager we in den winter binnen zekere grenzen de temperatuur houden, des te minder vocht hebben onze Mesems noodig en des te minder worden ze aangezet tot groei. Een temperatuur van 5° — 10° C. is voldoende. De planten gaan vlugger hun rusttijd in als men zorgt voor veel licht en frissche lucht. Koude, vochtige, bedompte lucht geeft aanleiding tot rottingsverschijnselen. Binnenshuis geen enkele Mesem in een kamerkasje laten overwinteren.

Bij sommige Lithopssoorten ziet men nu reeds de nieuwe bladen. Hen, die Monillariasoorten bezitten (*Mitrophyllum*, *Conophyllum*, *Meyerophytum*) raad ik aan deze evenals *Frithia pulchra* in den winter wat warmer te zetten dan de overige Mesems en ze niet geheel droog te houden.

F. SWÜSTE.

REBUTIA OF LOBIVIA?

Het is voor ons liefhebbers van de vele nieuwe en mooie cactussen uit Zuid-Amerika wel bijzonder interessant den strijd te volgen van de verschillende beroepsmenschen, omtrent de benaming van *Lobivia's*, *Rebutia's*, *Parodia's* (*Microspermia's*, *Hickenia's*) enz.

Voorloopig hebben de prachtige in groote hoeveelheid verschijnende bloemen ons wel het meest bekoord. Doch langzaam maar zeker komt de rechtgeaarde liefhebber onder de bekoring of den ban (hoe men het ook noemen wil) van de namenkwestie. En dan ziet men wonderlijke dingen.

De heer *B a c k e b e r g* zegt dat zijn *Pygmaeo-Lobivia euanthema* identiek is aan de *Rebutia oculata* van Prof. *W e r d e r m a n n*, terwijl no. 0109 *Setirebutia* (*Mediolobivia* *Backb.*) van den heer *A. V. F r i c* gelijk is aan *Rebutia oculata* en de heer *F r i c* de *Lobivia euanthema* voorloopig rangschikt onder zijn groep *Digitorebutia* (vroeger *Rebulobivia*), waartoe ook hoort de zeer bekende „Haagei”, die de heer *B a c k e b e r g* weer brengt onder zijn groep *Pygmeolobivia* als „neo-haageana”.

Hier deelen dus drie op cactusgebied *alle* zeer bekwame personen, dezelfde plant op drie verschillende plaatsen in.

Het ligt niet op mijn weg critiek op een dezer heeren uit te oefenen. Ik noem slechts feiten.

Naar ik vermoed zullen in ons land wel meerdere liefhebbers zijn die een belangrijk aantal der bovengenoemde planten in hun bezit hebben. Het wil mij gewenscht voorkomen dat deze groep liefhebbers zich organiseert, om dan van gedachten te kunnen wisselen en een studie groep vormen. Zij die hiervoor voelen verzoek ik mij hiervan blijk te geven.

A. F. H. BUINING,
Leusden (Utr.).

GYMNOCALYCIUM MIHANOVICHII (Fric et Gürke)
VAR. ROSIFLORA.

De Heer R. H. Sieperda schrijft ons: „In 1903 werd door Fric in Paraguay een kleine zebra-achtig gestreepte Echinocactus gevonden, welke door hem naar zijn vriend N i c o l a s M i h a n o v i c h, die hem op zijn vele tochten behulpzaam was, benoemd werd. De plant bleek fel groene bloemen te hebben en was met korte doorntjes gewapend. Helaas werd deze fraaie groen bloeiende soort op de de Laetsche kwekerijen gekruist, zoodat er planten ontstonden, die vrijwel ongedoornd zijn met olijfkleurige bloemen.

Bij een later zoeken naar de eerste soort bleek deze door overstromingen uitgeroeid te zijn. Verrassend is het feit, dat verleden jaar door H a r r y B l o s s f e l d een volkomen op de eerste soort gelijkende Gymnocalycium werd gevonden, welke tot ieders verwondering niet groen, doch fraai rose tot licht rood bloeit. Moet men hier spreken van een natuurhybride of van een werkelijke soort?

Daar de bloemen gemakkelijk verschijnen, belooft dit een echte liefhebbersplant te worden.

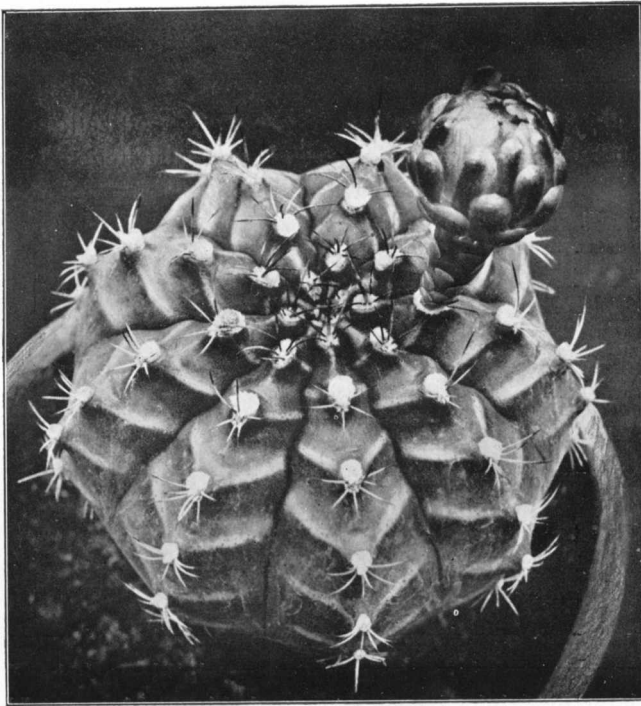
De rood bloeiende Gymnocalycium Mihanovichii werd in \pm 50 stuks geïmporteerd. Ondergeteekende bezit een exemplaar, een geënte import, die reeds voor de tweede maal bloeide.”

Tot zoover de Heer Sieperda.

Bij het ontvangen van deze mededeeling op het eind van September prijkte de Mihanovichii in mijn verzameling nog met haar laatste knop, welke, dank zij eenige mooie zonnige dagen in de eerste week van October tot ontplooiing kwam. De kleur van de bloem is zacht geel, iets, doch heel weinig groenachtig; de buiten-

ste bloembladeren zijn aan de buitenzijde bruingeel tot roodachtig. De bloembuis is groen met iets lichter gekleurde breede schubben, de onderste schubben hebben een roode tint. Meeldraden en stamper zijn zacht geel.

Nadat ik deze aantekeningen had gemaakt, ging ik bij het hoogste gezag te rade n.l. bij Britton en Rose. De bloembeschrijving geeft de volgende kleuren aan: de buitenste bloembladeren bruingroen, de binnenste bloembladeren groen tot geelachtig groen, soms rood getint. De kleur van meeldraden en stamper wordt

Gymnocalycium Mihanovichii.

Foto Beck.

niet opgegeven. Vermeld wordt, dat Britton en Rose de plant niet zelf hebben gekweekt, doch dat Dr. Rose haar in 1912 in Berlijn heeft bestudeerd.

Duursma noemt de bloemen olijfkleurig, Verbeek Wolthuys geelachtig of bruinachtig groen; Schelle schrijft buitenste bloembladeren geelgroen, rood overwaasd, binnenste bloembla-

deren groen en Berger buitenste bloembladeren zacht roodachtig, binnenste groenwit of geelachtig wit.

De variëteit rosiflora, de roodbloeiende soort moeten we als een waardevolle nieuwe aanwinst beschouwen.

Als plant behoort *Gymnocalycium Mihanovichii* zeker tot de mooiste *Gymnocalyciums*. De groepeerings van de kinvormige uitsteeksels der ribben, ter weerszijden der areolen met twee lichtgroene lijntjes versierd en zeer regelmatig geplaatst, kan een goudsmid tot voorbeeld dienen. In het voorjaar loopt de plant bruinrood aan. Als de zon aan kracht verliest, verdwijnt de roode tint.

Ongeënt heb ik de plant nooit groot kunnen krijgen. Ik heb een paar mooie gezonde zaailingen gehad, zoo groot als een gulden, doch ben er niet in geslaagd de plantjes verder te doen groeien. Ik heb er alle zorgen aan besteed, ze ten einde raad zelfs een zomer buiten, zonder pot in den vollen grond geplaatst, tegen het najaar vond ik de armelijke roodbruine plantjes onveranderd terug; ze gingen niet dood, doch van groeien was geen sprake en van bloeien nog veel minder.

Geënt levert de plant geen moeilijkheden op, groeit snel en bloeit rijkelijk van Juli tot het einde van September.

J. J. E. v. d. TH.

DINTERANTHUS EN LAPIDARIA.

Een kleine plantengroep, omvattende *D. microspermus*, — *D. Ruschii* jun. — *D. puberulus* — en *D. Pole Evansii*, en misschien nog een paar anderen, benevens *Lapidaria Margarethae*. Deze laatste was vroeger ondergebracht in de geslachten *Argyroderma*, *Rimaria*, en *Dinteranthus*, doch schijnt, nu de bloem bekend is geworden, haar eindelijke bestemming te hebben gekregen. Voor de beschrijving der planten mag ik verwijzen naar vorige jaargangen van *Succulenta*.

Ofschoon volgens Prof. Kurt Dinter de opkomst van zaden na 15 jaar nog tamelijk zeker is, zijn deze planten, wat het zaaien, en wat het verder voortkweken betreft, niet gemakkelijk in cultuur. De zaden kiemen, als alles goed gaat, in 14—30 dagen, soms wel eerder. Eenmaal heb ik een hoeveelheid van ± 200 zaden van *Dit. Pole Evansii* uitgezaaid, de eerste helft ongeveer 1 Maart. Deze zaden kwamen vrijwel allen op. Van de tweede helft, die on-

geveer een maand later werd uitgezaaid, kiemde niet één zaadje. Na het kiemen moeten de kiemplantjes al spoedig droger gehouden worden. Aan het einde van het jaar zijn de zaailingen dan ter grootte van een erwt. Maar ook de zaailingen staan in de zomermaanden een poosje stil, waardoor deze kleine plantjes gemakkelijk uitdrogen.

De natuur heeft blijkbaar getracht voor evenwicht te zorgen. In een zaaddoos van *Dinteranthus* vindt men gemiddeld 1000—2000 zaden. De planten worden gevonden op witte kwartsgangen en op grauwe granietblokken met kleine stukken kwarts en kalksteen. Men moet dus goed, door de aarde veel zand en wat kalk te doen. De behandeling is ongeveer als van *Lithops*, alleen moet men voorzichtiger zijn met water geven. Mijn planten staan nu in duinzand met een beetje leem er door, om het zand wat vast te houden en als verdere bijvoeging wat kalk en wat Thomasslakkenmeel. De planten kunnen in den zomer op een zonnige plaats in de buitenlucht staan, bij te felle zonbestraling willen ze weleens rimpelelen. Regenval verdragen ze niet, ook geen aanhoudende vochtige lucht in de kas, vooral niet in het najaar. Ze verweken dan en scheuren. De groei staat in den zomer vrijwel stil, daarna gaat de groei weer door van ongeveer half Augustus tot October. In den winter volkomen droog, veel licht, temp. 8°—12° C.

In het voorjaar, vanaf Maart, water geven, in den zomer, vanaf Juni, tot den herfst matig vochtig, half October verminderen.

De bloeitijd in Z.-Afrika is omstreeks Mei, bij ons in November en December. Bloemen, ook van *Lapidaria*, geel. Jonge planten van $\pm 2\frac{1}{2}$ jaar oud, zijn hier reeds bloeibaar. De moeilijkste van deze groep lijkt me *Dinteranthus Pole Evansii*. De cultuur van *Lapidaria* is geheel gelijk aan die van *Dinteranthus*.

Ze kunnen ook heel goed in de kamer gekweekt worden, mits geen gordijntjes cultuur.

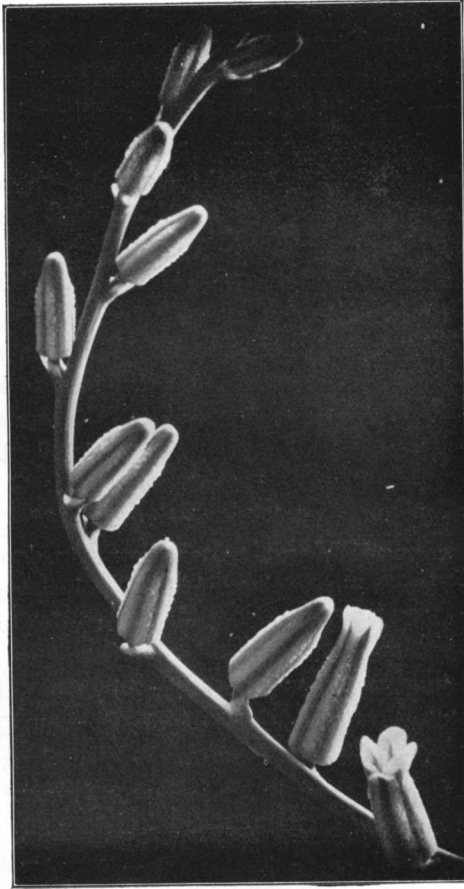
F. SWÜSTE.

APICRA PENTAGONA EN ZIJN VARIANTEN.

Slotbeschouwing.

't Artikel in *Succulenta* nr. 7 over *Apicra pentagona* en haar verschillende varianten eischt eenige correctie en nadere aanvulling. De Heer Fortgens te Harlem die naar aanleiding van dat ar-

tikel met steller dezes in correspondentie trad opperde ook reeds eenige andere conclusies omtrent de benaming als in bedoeld artikel over de daarin afgebeelde plant was verondersteld. In den aanvang schreef ik toen reeds dat ik aan eigen materiaal over nog niet geheel voldoende gegevens beschikte om zelf conclusies te trek-

Bloeiwijze *Pentagona v. tosulosa* Haw.
(vergroot opgenomen).

ken. Dit is intusschen veranderd. Een plant uit deze groep, waarvan ik de bloeiwijze nog niet gezien had, vertoonde nl. onbetwistbaar de meervermelde bloeiwijze van de *var. torulosa*.

De unieke foto van deze bloeiwijze gaat hierbij en duidelijk kunnen we 't sponsachtig-knobbelige oppervla van de bloembuis waar-

nemen. Dit was eerst voor mij een verrassing (aan 't slot van mijn vorig artikel beweerde ik reeds dat de bestudeering van deze uitgebreide materie vaak tot verrassingen leidt) doch bij nader inzien kwam een en ander juist in helder daglicht, waardoor dan ook correctie noodzakelijk bleek. De plant welke bloeiwijze hierbij is afgebeeld is slechts zéér weinig gedraaid; óf nog beter gezegd ze is bijna zuiver recht 5-rijig, daarbij echter enkele afwijkingen vertoont, doch zóó, dat we van boven gezien toch nog een min of meer regelmatige 5-puntige ster daarin kunnen opmerken. Ze vertoont daarin dus vrij veel overeenkomst met den pentagona type-vorm doch dan een verkleinde uitgave daarvan. De plant vertoont dus niet dien duidelijk gedraaiden vorm als op de afb. van 't Juli-nummer. ['t Is trouwens van mij in deze niet geheel juist de plant alléén naar haar habitus te beoordeelen zonder de bloem gezien te hebben.] Wat hun grootte betreft zijn de varianten *torulosa* en *spirella* dezelfde, doch is laatstgenoemde sterker gedraaid. Met vrij groote stelligheid kan dus gezegd worden, dat de plant op die afb. eerder *pentag. var. spirella* zal moeten voorstellen. Zulks niettegenstaande de in het vorig artikel aangehaalde omschrijving (v. d. *var. spirella*) door Salm-Dyck, uit diens *Catal. raisonné*, die echter zóó begrepen dient te worden dat van boven gezien geen spoor van een 5-hoek meer valt te ontdekken. Hetgeen natuurlijk veroorzaakt wordt door den sterk gedraaiden stand der blaadjes.

Resumeerend vertoonten dus de *var. spirella* en *torulosa* vrij veel overeenkomst. Wat grootte, teekening en vorm betreft zijn ze nl. dezelfde, echter vertoont laatstgenoemde een véél duidelijker kenmerkende bloeiwijze (zie afb.) en is veel minder gedraaid. Een volgende indeeling van de planten uit deze groep geeft een zuiver overzicht:

- 1) *Blaadjes in 5 rechte óf weinig spiralig gestelde rijen.*
 - a) bloembuis glad.
 - blad 5 c.m. lang en 2 c.m. breed pentag. var. Willdenowii.
 - blad 4 c.m. lang en $1\frac{1}{2}$ c.m. breed pentag.-type.
 - b) bloembuis duidelijk sponsachtig-knobbelig
 - blad $2\frac{1}{2}$ c.m. lang pentag. var. *torulosa*.
- 2) *Blaadjes in 5 sterk spiralig gestelde rijen.*
 - blad $2\frac{1}{2}$ c.m. lang en bloembuis
 - een *weinig* sponsachtig-knobbelig pentag. var. *spirella*.

A. J. A. UITEWAAL.

TITANOPSIS.

Dit geslacht is tot heden niet talrijk in soorten. We hebben *T. calcarea* Marl. — *Schwantesii* Dtr. — *Luderitzii* Tisch — *Hugo Schlechteri* Dtr. et Schw. — *Setifera* L. Bol. — *Lückhoffii* L. Bol. — *Primosii* L. Bol. — *Triebneri* Schw. — en *Fülleri* Tisch. Waarbij nog komt dat *T. Schwantesii* waarschijnlijk identiek is met *T. Primosii*.

De twee eerst genoemde soorten zijn ons al sinds jaren bekend. *Titanopsis calcarea*, het eerst ontdekt door Prof. Marloth bij Alexandersfontein, later ook gevonden bij Griquatown en Hanover in de Kaapprovincie, werd o.a. reeds in 1908 door A. Bergers in zijn bekend werk „Mesembryanthemen und Portulaceen” beschreven, terwijl Prof. Kurt Dinter de eerste 3 exempl. van *Titanopsis Schwantesii* in April 1913 kreeg toegezonden van den Bahnmeister Baesecke in Klein Karas.

De overige genoemde soorten zijn later gevonden en worden tegenwoordig in ons land v.n.l. uit zaad gekweekt.

Titanopsis heeft langen tijd den naam gehad een lastige cultuurplant te zijn. En toch zijn het planten, die in alle opzichten aanbeveling verdienen. Het kweeken uit zaad is zeer gemakkelijk. De jonge plantjes groeien vlug en het eerste jaar kan men er al zeer mooie rosetten van verwachten. Het grondmengsel moet zeer zandig zijn, met wat meer kalk dan gewoonlijk. De planten stellen verder geen eischen, en zijn zeer dankbaar, wanneer het water geven eens vergeten wordt. Alleen zijn ze zeer hongerig naar zon en licht gedurende het geheele jaar, en in den winter moeten ze koel en droog staan. In kas of bak geplaatst heeft *Titanopsis* de neiging haar bladeren te rekken onder den invloed van vochtige lucht en te veel warmte. Men bereikt dan ook betere resultaten wanneer men deze planten kweekt in een kamer voor het venster met veel zon en licht of gedurende den zomer in de buitenlucht. *Titanopsis*, op die wijze gekweekt, groeit veel natuurlijker.

De planten behouden hun gedrongen vorm, terwijl de bloei, die in het najaar valt, soms tot diep in December, niet achterwege blijft.

F. SWÜSTE.

HET LEEKENHOEKJE.

Alle correspondentie over deze rubriek s. v. p. te richten aan J. M. van den Houten, Mathenesserlaan 364a te Rotterdam.

November.

Onze planten hebben hun winterkwartieren betrokken. Het werd hoog tijd, want een kwaadaardig nachtvorstje in het begin van October was oorzaak, dat heel wat buitenstaanders het hard te verantwoorden kregen. En nu ze weer goed en wel in de kas zijn, blijkt eerst recht, hoe ze geleden hebben. Vooral de Kalanchoe's kregen een erge tik aan, maar ook de gevoelige breedblad-phyllo's kunnen geen vorst verdragen. Daarentegen hebben de rozettenplanten zich heel goed gehouden, waaruit blijkt, dat deze groeiwijze hun niet alleen tegen te veel warmte, maar ook tegen koude beschermt.

Met onze Hanekam-Kalanchoe (*Kal. crenata*) hadden we heusch te doen. Die stond er juist zoo prachtig bij, met haar roodgekleurd, hanekamvormig ingesneden blad. En de fluwelige bladeren van *Kal. velutina* hingen er eveneens slap bij.

We hebben alle vorstslachtoffers flink met het snoeimes onderhanden genomen en nu zullen we maar hopen, dat ze nog voldoende jonge scheuten zullen vormen om er in het aanstaande voorjaar nieuwe planten van te kweken. We hebben al weer eens leergeld betaald en een volgend jaar gaat alles vóór 1 October naar binnen. Nu we het toch over Kalanchoë hebben, denken we opeens aan het vragenlijstje van een onzer trouwe medewerkers, dat nog steeds op beantwoording wacht. Doordat in het vorig nummer geen leekenhoekje voorkwam, is het advies van den plantendokter achterwege gebleven, we zullen maar hopen, dat de patiënt er geen nadeelige gevolgen van zal ondervinden. Het betreft een *Kal. Foedshenkoi*, welke naam ik alleen vind in de catalogus van M a n t e l, doch die overigens in de mij bekende literatuur niet voorkomt. Misschien wil de heer M a n t e l ons daar bij gelegenheid eens iets over meedeelen. De soortnaam doet een beetje chineesch aan en het zou dus niet onmogelijk zijn als bleek, dat de plant uit die buurt afkomstig was. De meeste Kalanchoe's komen uit Afrika, maar van *Kal. laciniata* wordt een veel ruimere verbreding opgegeven, namelijk geheel Afrika, Arabie, Indië, China, Formosa, Malakka, Java en..... Brazilië. B e r g e r, die zich beroept op het standaardwerk over Kalanchoe's van R. Hamet zet hier om zeer belangrijke redenen een vraagteeken bij. En het is

daarom, dat we een vaag vermoeden hebben, dat bedoelde plant in deze groep thuishoort. De naam *Kalanchoë* zelf schijnt ook van chineeschen oorsprong te zijn.

De plant nu waar het om gaat liet bij plaatsing in de kas heel spoedig de onderste bladeren vallen en dat deed later de afgesneden top, hoewel ze goed geworteld was, op haar beurt ook, terwijl de kale stam draadachtige aanhangels maakte, die op luchtwortels geleken. Het wil ons voorkomen, dat we hier met een soortgelijk geval te maken hebben als bij onze cactussen. Dat zijn niet allemaal woestijnbewoners, maar er hooren ook boschvormen toe, die als epiphyten op andere planten leven en die een vochtige omgeving en een bescheiden hoeveelheid licht voor hun groei behoeven. In hetzelfde schrijven troffen we verder de volgende opmerking aan, die waard is aan de vergetelheid ontrukkt te worden. Daar staat namelijk, hoe meer ik lees, des te meer raak ik in de war. Vaak ontmoet ik totaal tegengestelde meningen, vooral op het gebied van vochtgehalte en temperatuur. Ik houd mijn kasje in den winter boven het vriespunt en verwarm alleen met een electriche lamp als ik bang ben voor vorst. In den winter nl. wordt in het vertrek, waar de kas staat niet gestookt. Doch een kweeker stookt toch geregeld, zoodat alle planten steeds een hoogere temperatuur hebben. Zou het aanbeveling verdienen, dat ik probeer mijn kasje geregeld matig te verwarmen? Hierop zou ik willen antwoorden: wat de tegengestelde meeningen betreft, ben ik het geheel met u eens. Ondervinding is de beste leermeesteres en als u nu al jaren achtereen behoorlijke resultaten bereikt hebt op uw manier, waarom zoudt u dan veranderen. Er zijn natuurlijke soorten, die extra gevoelig zijn, maar als het watergehalte van de overwinterende planten niet hoog is, dan is koude geen ernstige belemmering. We gelooven, dat er in onze liefhebberijculturen althans in den winter meer planten dood gaan van teveel warmte dan van te weinig. Het begrip aanpassen blijkt in sterke mate voor onze succulenten te gelden. En als we de watercirculatie maar tot een minimum beperken, is er mijns inziens geen enkele reden om de warmte hooger op te voeren, dan laat ons zeggen een 40—45 graden. Iets anders wordt het als we neonlicht gaan gebruiken, maar daar hopen we in een volgend artikel nog eens op terug te komen.

v. d. H.

WARE WOORDEN.

Dit opschrift schoot ons in de pen, toen we kennis namen van een prospectus, dat we dezer dagen in handen kregen van het pas verschenen: *Verklarend woordenboek der wetenschappelijke plantennamen der Nederlandsche en Ned.-Indische planten* door Dr. C. A. Backer. We vonden daarin veel ware woorden, zoowel in letterlijken als figuurlijken zin en het zij ons vergund enkele aanhalingen daaruit over te nemen, omdat die zoo juist van pas zijn voor den namenchaos, waarover ook wij succulentenliefhebbers stellig een woordje kunnen meespreken.

„Voor beroeps- of amateur-botanici, kortom voor allen, die met planten te maken hebben, is kennis harer namen onmisbaar. Namenkennis is wel niet de omega, maar toch zeker de alpha der botanische wetenschap, welke zonder haar niet zou kunnen bestaan. Volksnamen, alhoewel dikwerf zeer bruikbaar waar het planten van algemeene bekendheid betreft, komen niet in de eerste plaats en vaak ganschelijk niet in aanmerking. In Nederland is het aantal volksnamen van planten reeds vele malen grooter dan dat der planten zelve, afgezien nog van het feit, dat vele planten geen echten volksnaam hebben. In ons Indië is het aantal volksnamen nog zeer vele malen grooter.

Niet alleen dragen vele planten daar dozijnen volksnamen, omgekeerd worden met eenzelfde naam vaak zeer verschillende planten aangeduid, wat tot groote verwarring aanleiding kan geven. Dit euvel kan men voorkomen door het bezigen der wetenschappelijke plantennamen, waarin zeer vaak eigenschappen der plant zijn neergelegd, namen welke geen twijfel toelaten, gedachten ook met buitenlanders mogelijk maken en de literatuur, ook de uitheemsche ontsluiten. Als bezwaar tegen het gebruik der (meestal aan het Latijn of het Grieksch ontleende) wetenschappelijke namen heb ik het bezwaar hooren opperen, dat zij te moeilijk zijn, dat men ze niet begrijpt en ze daardoor niet of moeilijk onthouden kan. Dit ongetwijfeld gegrond bezwaar doet zich door de gewijzigde vooropleiding steeds sterker gevoelen. Vandaar een zeker streven bij het onderwijs in de botanie om de wetenschappelijke namen door volksnamen of wat daarvoor moet doorgaan te vervangen. Men is tot de laagte gezonken een aantal kunstmatige, nooddelooze, nuttelooze en door niemand gebezigde „volksnamen” te scheppen, die gelukkig de laatste jaren grootendeels wederom uit de flora's verdwenen zijn.

(We herinneren in dit verband aan een overigens goedbedoelde poging van onzen kundigen hortulanus v a n L a r e n in zijn bekende vetplanten-albums).

Ten einde het gebruik der wetenschappelijke plantennamen te vergemakkelijken is dit boek geschreven, dat de juiste schrijfwijze, de afleiding, de beteekenis en den klemtoon geeft van ongeveer 22500 namen.

Maar nog een ander doel heeft het, namelijk het dankbaar bewaren der gedachtenis van lieden, welke zich voor de botanische wetenschap verdienstelijk hebben gemaakt. Vele planten zijn genoemd naar personen, hetzij beroepsbotanici, hetzij amateurs, welke zeer dikwijls goed en doorgaans belangeloos verzamelwerk verricht. Nu is het beschamend leerzaam te ervaren, hoe onbekend deze personen gebleven zijn of hoe spoedig zij zijn vergeten geworden door het ontwikkeld publiek, dat zich met het leeren kennen van planten bezighoudt. Vele voorbeelden daarvan zou ik kunnen aanhalen; ik wil hier slechts verwijzen naar den in zijn tijd zoo beroemden natuurkundige-botanicus M. v a n M a r u m." (Zie Succ. Juli 1936 pag. 101.)

We willen het hierbij laten, doch men zal met ons eens wezen, dat wat hier geboden wordt een reuzenarbeid van critische compilatie is, waarvan de geleerde schrijver bescheiden zegt, dat het slechts een woordenboek is, doch dat we veilig een standaardwerk mogen noemen op dit aparte gebied. Het boek is uit den aard der zaak niet goedkoop, maar dat neemt niet weg, dat het in geen enkele openbare boekerij mag ontbreken en we hopen dat deze korte aanhalingen voor vele onzer lezers een aansporing mogen zijn hun namenkennis te verdiepen en te verrijken. Men zal er heel wat in vinden, dat we bij onze succulentenstudie kunnen gebruiken.

v. d. H.

INHOUD: Jubileum Ch. de Ringh. — *Haworthia limifolia* Marl. — Behandeling van onze Mesems. — *Rebutia* of *Lobivia*? — *Gymnocalycium Miha-novichii* (Fric et Gürke) var. *Rosiflora*. — *Dinteranthus* en *Lapidaria*. — *Aprica pentagona* en zijn varianten, — *Titanopsis*. — Het Leekenhoekje. — Ware woorden.
